

Så blev jag med GALAGO

Några hågkomster av Kerold Klang

Publicerad av Historiska museets avdelning för Galagonostalgi

Tidningen Galago har existerat i tre decennier och hundra nummer. Rolf Classon, Olle Berg och jag startade tidningen som kom ut med sitt första nummer hösten 1979. Förspelet var långt, för min del började det en junidag på Malmskillnadsgatan för 39 år sedan.

Revolternas tid

Det är sällan de yviga planeringarna som förändrar världen. Det är mer de små händelserna, incidenterna och missförstånden som leder till det stora, genomgripande och långvariga. Vissa detaljer kring tidningen Galagos och den svenska nya serierevolutionens födelse hade varit delvis annorlunda, och själv hade jag kanske aldrig blivit tecknare och journalist om inte två kriminalpoliser stått och väntat på mig i solen utanför porten Tomtebogatan 9 i Stockholm en försommardag 1971. Jag hade inte infunnit mig till militärtjänstgöringen och polisen hade bestämt sig

Coolklang 1979

för att gripa mig.

Jag hade nyss fyllt 21 och hoppat av en lovande reklamfotografkarriär. Vi var många som valde det fria livet istället för jobb och studier de där åren, festade runt och hängde i Kungsträdgården och Humlegården. Vi drack mellanöl, rökte på, deltog i de så kallade "almkravallerna", gick på de klassiska Gärdesfesterna, hängde på pubarna Sturehof och Prinsen, tokdansade på klubbarna Alexandras och Romanoff, diskuterade politik och existensiella frågor och hade ansvarslost kul, ett stadshippie-liv. Det var spännande. Den så kallade ungdomsrevolten pågick för fullt, den tråkiga svartvita efterkrigsvärlden låg i dödsryckningar och en ljusare och mindre hierarkisk tid stod för dörren. Hela samhället liksom sjöd underifrån och man ville inte missa något. Vi som då var runt tjugo år tillhörde "den första moderna generationen", påpekade en tidning inte utan en viss avund. Vi hade inte upplevt världskriget, vi föddes in i en växande högkonjunktur samtidigt som rockmusiken sopade ut dragspelen från topplistorna. Vi var "self-made", vi uppfann vår värld utan referenser bakåt.

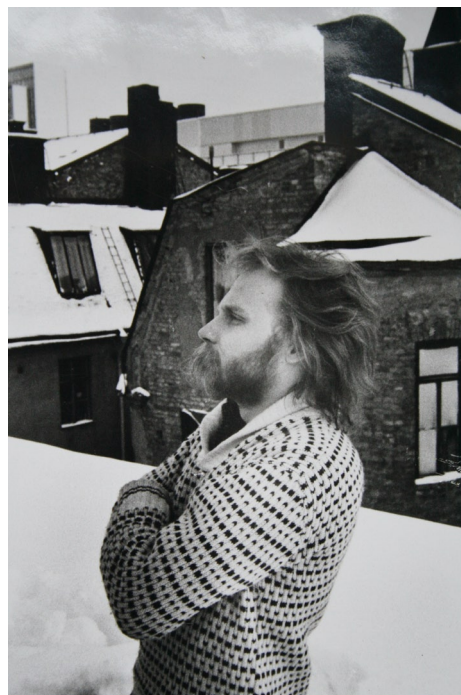
Den där tiden har beskrivits av bland annat Lundell, Ekman, de Geer, och Hillersberg – och häcklats, speciellt de senaste decennierna, av många fler. Jobb och bostäder fanns det gott om, så det vara bara att ta vad som helst tillfälligt när pengarna tröt. En del kompisar hoppade in som dagavlönare och lossade fartyg i Stadsgårdshamnen. Själv frilansade jag som fotograf vid behov. Textade ibland diplom åt Simförbundet. Gick upp på kansliet på Holländargatan, fick betalt per rad över disk, köpte en sexpack mellanöl eller en flaska vin för pengarna, gick ner på stan och träffade

Bild ur Puss av Lasse Hillersberg

kompisarna.

Det var precis vad jag bestämt mig för att göra när jag från fönstret såg de allvarliga äldre herrarna i sina sportjackor vänta utanför porten. Jag studsade nerför trapporna, ut på bakgården, ut genom porten mot Birkagatan som låg om hörnan och hoppade snabbt på tunnelbanan ner till T-Centralen och Stockholmsterrassen. Fuck the police !

Kerold på Olles tak 1979

Stockholmsterrassen

Terrassen på Malmskillnadsgatan var ett utomhusställe med utsikt över ett ännu inte färdigbyggt Sergels Torg kantat av rivningskåkar och samlingsplats för "långhåriga ungdomar", de som med tiden skulle komma att bli konstnärer, journalister eller kriminella.

Vem som skulle bli vad, handlade för övrigt mer om den privata balansen mellan oförvägenhet och självbevarelse än fallenhet för endera levnadsbanan, för i tidsandan fanns en slackerattityd, där något så världsligt och borgerligt som karriär inte diskuterades. Alla ville ha kul, älska, skapa och förändra världen till gagn för alla. Få tänkte på egen cred i första hand. Det var som om decenniet självt, ville göra alla till bättre människor.

På en bänk på terrassen satt en skratande yngling. Han hade en knapp på rockuppslaget med texten "Värnpliktsvägrarnas Centralorganisation". Det lät aktuellt för mig, och vi började snacka. Killen var Roffe Classon som just vägrat värnplikt och hoppat av gymnasiet. Vi kom på att vi hade mycket gemensamt. Hade liknande politiska värderingar, var kulturintresserade och lite av poeter båda två. Vi stack hem till honom och knäckte en vinare.

Det här blev början på ett samarbete som kom att leda raka spåret till skarpandet av Galago mot slutet av decenniet.

Förspelet skulle ta sju år, för tiderna var ännu för goda för att motivationen riktigt skulle infinna sig.

Musikbryggeriet

Blivande serietecknaren Olle Berg träffade jag första gången en vintersöndag 1976 i en källarkulvert under den stora utrymda tegelborgen Münchenbryggeriet vid Söder Mälarsstrand.

Han var kompis med Roffe, gick på Konstfack och hade ockuperat några källarum i den tomma fabriken, där han flyttat in. Man gjorde så på den tiden, det var radikalt.

Under ett stormigt stormöte i huset fick vi av en slump nyckeln till proggmusikstället Musikbryggeriet i samma hus, som nyligen hade lagt ner. Så Roffe, Olle och jag bildade Föreningen Musikbryggeriet, fortsatte verksamheten och arrangerade lördagskonserter med band som bland annat Eldkvarn och Berits Halsband fram till mars 1977, då huset skulle byggas om.

Vårt övertagande av Musikbryggeriet saknar inte sina poänger. Musikern Bill

Öhrström, som drivit stället, hade dragit vidare med verksamheten till Mariahissen och överlåtit lokalens nycklar till ett löst sammansatt stormöte av alternativister. Den kände maoisten Lasse Löfgren från gatans parlament kastade under mötet handgripligt ut direktören för dansstället Mälarsalen, som gjorde anspråk på lokalen. Under tumultet som följde hamnade nyckeln i Olle Bergs hand. Vi behöll den.

Den händelsen beskrev jag i ett nummer av Galago på 90-talet.

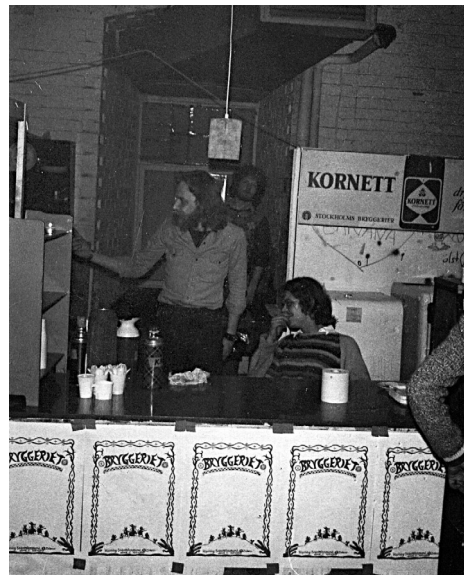
Den är för övrigt representativ för sjuttioalets gränslösa respektlöshet för överheten. Samma svarta höst bodde konstnären Kjartan Slettemark, var kompis Kåre och Sveriges nytitträdde vice stadsminister Per Ahlmark grannar i en fastighet på Bellmansgatan, ett par kvarter från Bryggeriet. Under en ordväxling i huset bar kompiserna Kåre ut Sveriges vice statsminister ur dennes egen lägenhet och dumpade honom i snömodden på gatan. En förvånad, men gillande Kjartan såg på. Man nätverkade inte med makten för karriärens skull på den tiden. Vice Statsministern pallade för övrigt inte för trycket, han avgick, blev lite konstig och började titulera sig poet.

Roffe, Olle och jag blev historiska när

SnöbollsRoffe

Musikbryggeriet 76

vi våren 1977 lade ner Bryggeriet eftersom det var Stockholms sista klubb och konsertlokal för proggmusik som vi tog död på. Eller rättare sagt, det var jag som lade ner stället eftersom Roffe och Olle just då satt på kåken för värnpliktsvägran. Dagens Nyheter kallade mig i en artikel för "tecknaren som dödade proggen". Men musiken hade nog självdött, för de sista banden som spelade på Bryggeriet var kraftigt punkanstrukna, fast benämningen ännu inte nått Sverige.

Backlash

En period bodde Roffe, Olle och jag i fristaten Christiania i Köpenhamn, där vi levde ett sanslöst kollektivliv i en före detta militärkasern med det bronsålderstida namnet Solvagnen. Året därpå, 1978, hjälpte vi till vid den riksbekanta ockupationen av kvarteret Mullvaden på Söder. Flygblad och affischer tryckte vi upp i smyg på mitt jobb om nätterna.

Vid den här tiden hade sextitalsrevoltens idéal, framtidstro, lek, glädje och experimentella konst börjat blekna och ersättas av en stramare tidsanda med nymoralistiska förtecken. Den nya andan ville inte göra alla till bättre människor, den ville att människorna skulle konkurrera. Av bara farten tog också den första borgerliga regeringen på tusen år makten och den första långkonjunkturen efter världskriget anlände. Till råga på allt förbjöds mellanölet. Märkligt nog satte paradigmskiftet ganska omedelbara spår i svenskarnas hemmiljö, alla glada gulmålade väggar täcktes med murriga medaljongtapper.

Roffe, jag och Olle kallade den där backlash-perioden

för "baksmällan" eller "sjuttioalet nummer två".

Vi beslöt äntligen att göra någonting, så hösten 1978 började vi att arrangera publika fester i Konstakademiens kårlokal Mejän på Jakobsgatan. Allt för att träffa likasinnade och få ihop pengar till något som skulle kunna lätta upp den där samhälleliga baksmällan. En rolig tidning kanske, tyckte poeten Roffe. Ofta är det mer givande att vara kreativ i motvind än i medvind.

Pre-Galago och pre-grunge

Den där "pre-Galagotiden" var en enda stor fest, Inte politiskt, där blev det lägre och lägre i tak, men socialt hade i alla fall vi outsiders förbannat kul. Jag har en teori om att festerna alltid är roligare under lågkonjunkturer. Det finns inte så mycket pengar, folk blir vänligare mot varandra. Åtminstone när de är berusade.

Genom våra fester och kontakter hamnade vi i den där gruppen av blivande konstnärer, journalister, musiker, anarkister, bohemer, intellektuella, politiska aktivister, alternativister, kraftforderfanatiker, kråkvinkelreformister, kul-

turprettos, filosofiska drop-outs, och roliga kreativa galningar som mer eller mindre finns i alla större samhällen.

I Stockholm har väl det där stora lösa nätverket funnits i alla tider. Det går liksom en röd tråd från enstöringen Lasse Lucidor via skulptören Sergels rumlångäng, Strindbergs frustrerade krets, och Birgitta Stenbergs existensialistgrupp till dagens yngre kreatörer som anordnar klubbar, happenings och vernissager. Det har ju varit samma stora lösa grupp i hundratals år. Det är bara det så kallade humankapitalet som skiftat, kommit och gått.

Det blev i den här miljön, på krogar som Berns Röda Rummet och Aston San Marco på Söder, som Roffe, Olle och jag sen gick runt och sålde de första numren av Galago på kvällar och nätter.

Jag upplevde att det sena sjuttioalets Stockholm, Galagos födelseid, hade karaktären av en sönderläst morgontidning i en trenchcoatficka, en skitig stad med rivningshus och ödetomter, osannolika svartklubbar i ännu svarbare källare och pot party-kollektiv i nedgångna lägenheter möblerade med gulmålade sockerlådor och utmattade krukväxter.

Att ett rikedomdyrkande åttiotal väntade i startgroparna och skulle göra rent hus kunde ingen ana.

Själva bar vi ärvda fyrtiotalspaletår och förkrigs kavajer, stålhattade skor från Arbetarboden och västar från Myrorna. Ett antimode a la pre-grunge som idag kanske skulle benämnas post-hippie, progg light, eller bohème chic.

Med andra ord, dåtidens unga kreativa och konstnärligt begåvade människor såg i stort ut som många unga kreativa och konstnärligt begåvade människor gör i dag. Det kallas visst för trettiårs-cykeln.

Galago startar

Det finns flera versioner och åsikter om hur och var Galago egentligen startade. Självt menar jag att beslutet att äntligen köra igång togs av Olle och mig på numera försvunna Pizzeria Sorrento vid Kungsbrogatan den 1 maj 1979. Vi skakade hand på det, high five var ännu inte uppfunnet. Men idén var som sagt Roffes, han hade talat i flera år om att starta tidning med serier, foton, fiction och poesi. Ibland var han också

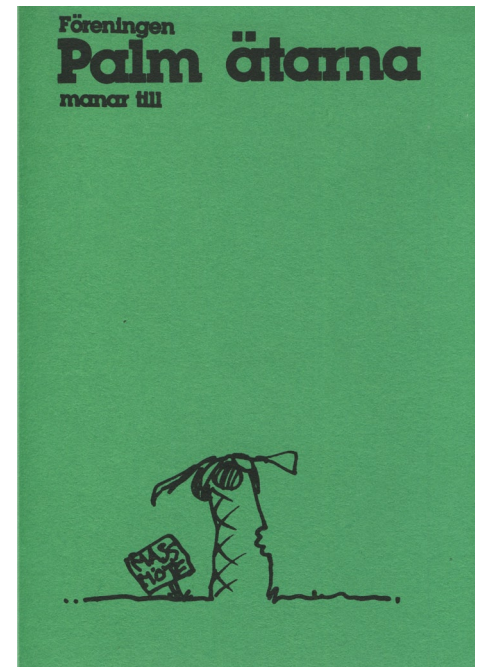

YVONNE LIPPIG-SINGEWALDS NACKE OCH SKULDROR GUNNAR WIDÉN SUSANNE DOSTHE ANDERS JACOBSON GUNILLA LANTZ

Palmätarfest på Club Mejän 1979

riktigt förbannad för att Olle och jag inte fick arslet ur vagnen. Vi såg Hillersbergs tidning Puss som en förebild, vi hade med intresse studerat en ny satirtidning som hette Tango och den mer politiska Partisano, som sen blev tidningen ETC.

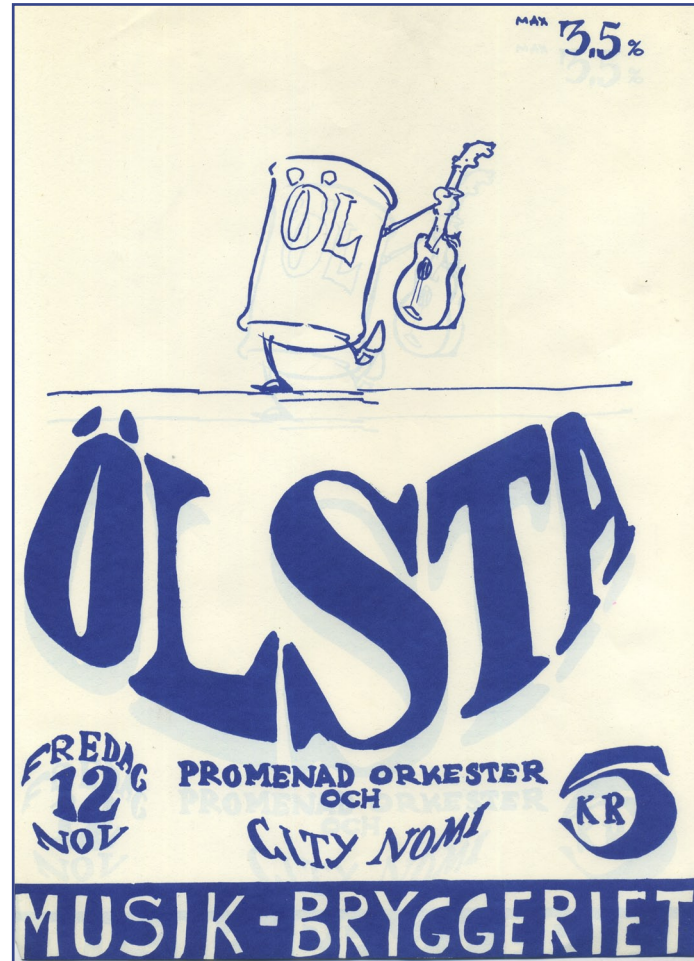
Olle hade redan hösten innan debuterat i en serietidning som hette Kall Anka & Co. Självt hade jag debuterat som skämttecknare för Kårspexet vid Stockholms Universitet två år tidigare, och Roffe skulle hinna få ut sina dikter i en antologi strax innan Galago kom att se dagens ljus. Så vi var inte helt gröna. Dagen efter lunchen på Sorrento infann sig Roffe i Olles kombinerade hem och

Nu blir det fest...

Gänget bakom Musikbryggeriet 1976

Palmätarfest på Club Mejän 1979

Tidsmagasinet

KRAX

Inspiration ex nr 1 1978

Vi kan inte vänta längre!

Befrukta tomheten!

Fyll tomrummet efter denna sida.

Skicka in vad som helst och vi ska sprida det i tusentals över tundrorna i denna kylskåpsvärld. Står inte skiten oss upp i halsen? Löpsedeldyngan smattrar mot vårt öga och det välanpassade frosseriet retar vår galla att spy.

Vi kan inte vänta längre.

Befria dina tankar och befrukta denna tomt. KRAX är megafonen till din käft. Öppna buren och släpp in världen. Öppna världen och befria din hjärna. Vi står nakna nu och spottar ut den svenska falukorven. Ja, vi är hungriga nu och inte tillfreds och vill inte tröstas. Ingenting händer av sig själv så vi gör allt på en gång och öppnar käften. Kom med, ty vi vinglar genom staden med en fimp i mun och lyfter som en galenpanna mot molnen. KRAX flyger blint och kraschlandar i deras kopparbrevlådor.

KRAX är mot kungen, bantningsmetoder, kommunalpampar, bilskolelärare, reaktorer, butikskontrollanter, hemmahosreportage, kristendom, Thorbjörn Delfin, plastförpackningar och flygbiljetter.

KRAX är också fågelns ljud. Det kan vara så mycket. Fågeln kan också vara fisk. Maskarna bor i jorden och får fåglarna att flyga. Är det inte underbart? Själva är jag en fisk.

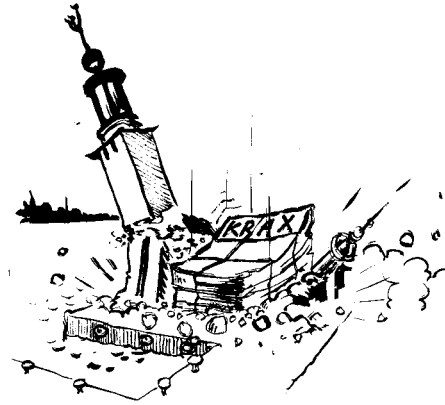
Vi är ungdomen. Vi är hoppet.

Så skicka in bilder, dikter, noveller, recept och pamfletter och spräng detta tomrum.

KRAX ligger i luften och är gärna ute och cyklar.

Adressen är KRAX, c/o Rolf Classon, Kottlavägen 81, 181 61 LIDINGÖ. Tel. 7672043.

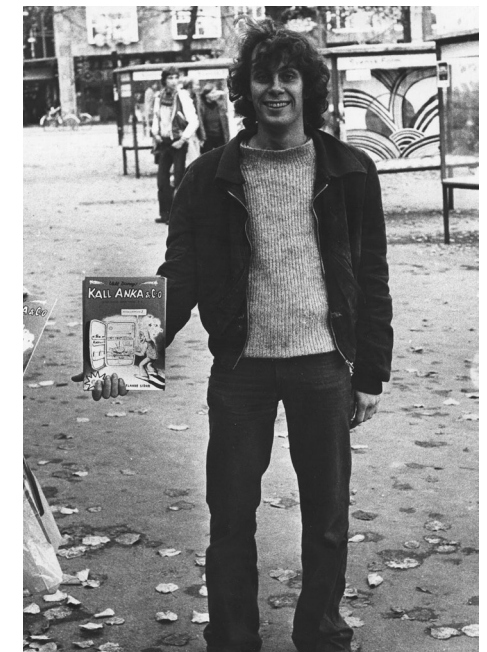
KRAX - Ett varningsrop en ledstjärna.

Bryggargatan 6B

(Olle) Bull vaknar

Olle kränger Kall Anka

ateljé i en rivningskåk på Bryggargatan. Roffe hade dammsugit gömmorna hos polare och polares polare. Han anlände med massor av texter, teckningar och fotografier. Bland annat några strippar från en oanständigt ung Joakim Pirinen som han stött ihop med av en slump ute på Lidingö.

Tidningen skulle heta Krax, som hommage till tecknaren Albert Engströms klassiska tidning Strix. Olle tecknade ett kråkhuvud som logo. Engström hade använt en uggle.

Vi producerade tidningen hemma hos Olle på Bryggargatan och på Konstfack. Fotografierna rastrede vi i en dåtida möbel med rattar som kallades reprokamera. Rubriker och ingresser originalsatte vi i en composer. Det var en av teknikhistorien numera glömd kontorsapparat som utgjorde den felande länken mellan den elektriska skrivma-

skin och personatorn. Den kunde programmeras, men saknade bildskärm. Sen klistrade vi upp texter och bilder på papper och Roffe jagade upp tryckerier. I sista stund ändrade Roffe tidningens namn till Galago, ett lyckokast kom det att visa sig.

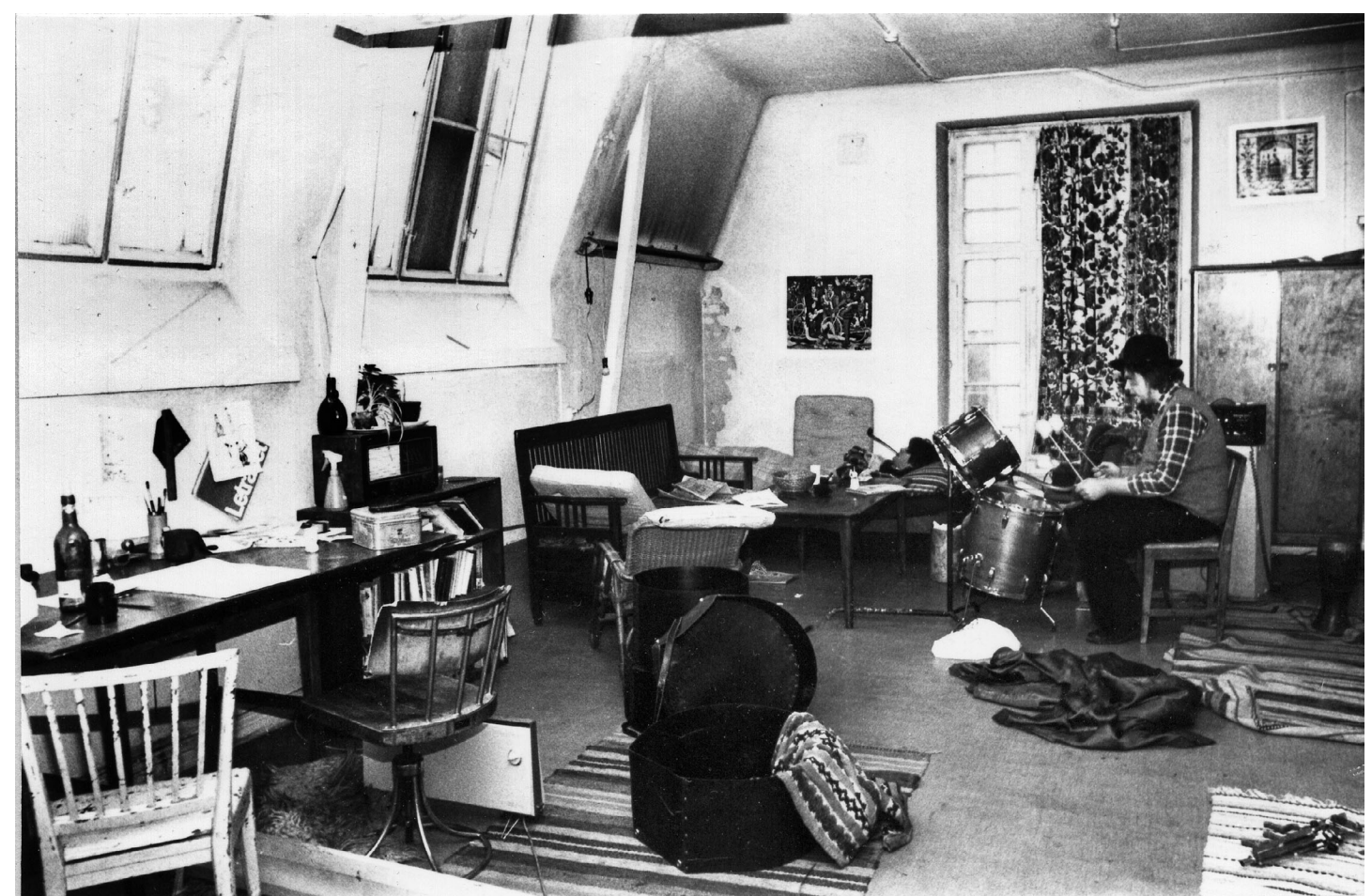
Mitt under semestern tog jag ta båten in till stan från skärgården för att pantsätta min fotoutrustning, tryckeriet skulle ha betalt. Framemot hösten 1979 rullade det första numret ut ur tryckpressarna och den första som köpte Galago blev en afrikan som satt på Lidingötåget när Olle dundrade ombord med en packe nytryckta tidningar. Redan från början var antalet medarbetare i tidningen stort. I ett tidigt nummer publicerades jag, Ulf Lundqvist och poeten Konny Isgren. Det visade sig att vi alla tre bodde grannar i samma hus på Gästrikegatan, men aldrig sett varandra.

Den siste Klarabohemen

Att Galago föddes på Bryggargatan i den legendariska och dödsdömda stadsdelen Klara, var en poäng, tyckte vi. Vi kallade Olle för Den Siste Klara-bohemen och kände att poeten Nils Ferlins ande svävade vid sidan av oss när vi från Olles "hemmaredaktion" stegade ut på en gata som ännu dominerades av porrbutiker, poseringsateljéer, prostituerade, sutenörer, aggressiva pundare och suspekta smygkokainist-

Roffe och Olle på besök hos Galagon på Skansen 1982. Klang plätade.

Galagos första redaktion 1979, Janne Brenkert står för "underhållningen"

Galagos tredje redaktion.

Törnrosvägen 1, Lidingö

Analogt...

...ljusbord, vaxapparat...

...och gnuggisbokstäver.

gubbar i hatt.

I fastigheter utefter gatan hade också den sjuka så kallade crazyhumorn fötts under fyrtioalet på den legendariska Casinoteatern och den så kallade modsrevolten emanerat under sextioalet från den lika legendariska ungdomsklubben Jova där radarparet Stoffe och Kenta huserat.

Vi var nog vare oss entydigt crazy eller mods, men bägge yttringarna fanns inom oss.

Skulle man så här i backspegeln vilja kategorisera oss, så var det väl en hippie, en proggar och en konstfackselev som startade Galago.

Det första telefonsamtalet till Galagos nyinrättade redaktion hemma hos Olle har gått till historien:

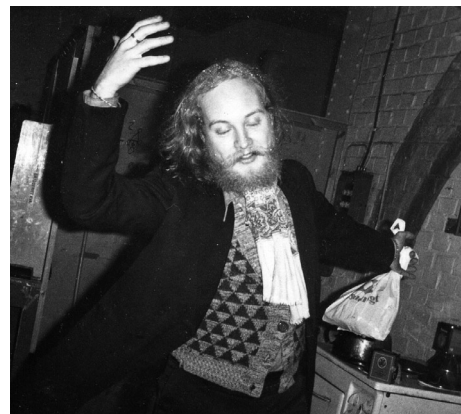
– Goddag, jag ska be att få tala med Stockholms biskop Ingemar Ström, så rösten i luren.

– Då kan du dra åt helvete din jävla lallare, svarade en för tillfälligt berusad redaktionsbesökare med ateistisk övertygelse. Hans lillasyster blev med tiden känd konstnär, själv gick han under.

Organ för tokvänstern

Vi hade alla tre visionen att starta tidning, få publicera oss och samtidigt förändra världen genom att häckla och göra narr av överhet och förtryck genom dikter, foton, satirteckningar och tecknade serier. Viktigast var dock humorn, den behövde inte alltid vara samhällstillvänd.

Där skilde vi oss från västerrörelsen,

Björnas

även om Galago kom att räknas dit, och jag själv såg tidningen som något av ett vänsterprojekt. Ett anarkistiskt humoristiskt sådant, det var väl därför den bokstavstroende, hårdföra och superdogmatiska delen av vänstern aldrig accepterade oss. Det var också därför,

Roffe i reprokameran

Roffe.

som jag vid något tillfälle gav tidningen epitetet "organ för tokvänstern", vilket kom i tryck i ett av numren.

Vi ville bekämpa småborgerligheten, tråkigheten och hierarkierna med satir och humor, och visst lyckades vi ställa till det. Galago blev som bekant fanbäraren för 80-talets serierevolution, och i viss mån arvtogare till provokativa tidningar som Puss, vilket vi ville från början, men aldrig vågat drömma om att det skulle ske.

Galago blev också plantskola och språkrör för ett par generationer av unga människor runt om i landet som suttit hemma på rummet och känt utanförskap och frustration. I Galago fick de publicera sig och många blev konstnärer och tecknare av bara farten.

Dagens Nyheter definierade en viss ungdomsgrupp som "de som läser Galago och Stig Larsson". Stämmer ganska bra in på den typ av läsare vi hade i slutet av 80-talet, tycker jag.

För mig har Galago betytt det mesta. Utan tidningen hade jag inte kommit igång som tecknare, kunnat försörja mig som illustratör, gett ut böcker, och publicerats i dagspress, veckopress och serietidningar i Sverige och utomlands.

Mina bilder har av pressens kritiker kallats halsbrytande, plumpa, absurda, tygellösa, vidlyftigt obscena - och ren skit.

Jag lämnade Galago efter några år och ägnade mig till hundra procent åt så

Pankakor & Poesi, Olle och Roffe på Drakfest på Gärdet 1984.

Detta är en liten film, dubbelklicka på bilden och godkänn uppspelning.

kallad seriös journalistik och en näringslivskarriär. Det blev emellertid outhärdligt, har väl aldrig mått så dåligt som under den perioden. Så jag återvände 1989 och har publicerat mig regelbundet och oregelbundet sedan dess.

Att brinna för sitt kall

Perioden när Galago låg på Grindsgatan var kanske roligast. Redaktionen

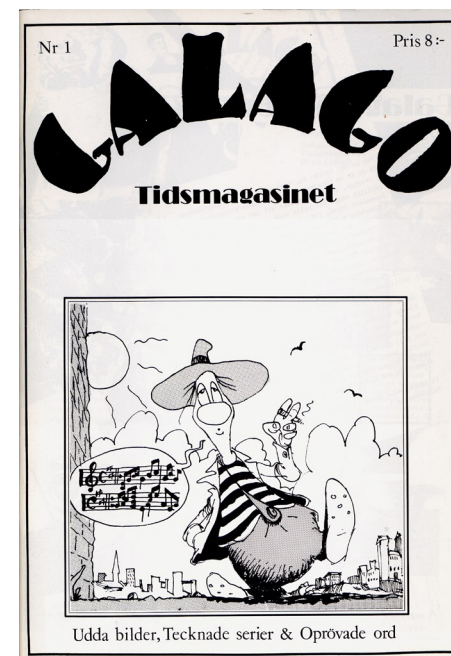
låg i en före detta butikslokal med magiskt goda vibrationer, där allt kunde hända. Städningen var det väl lite så och så med, i kaffekopparna växte svamp. En liten finnick hängde i lokalerna som allt-i-allo och sprang enklare bud.

Det var den blivande Martin Kellerman. En allvarig ung man i tajt svart kostym kom från Sundsvall en gång om året för att festa loss med tecknarna. Det var den blivande Mats Jonsson. Med tiden skulle ha komma att ta över hela tidningen. Ekonomiavdelningen bemannades av Lena Acebo. I källaren satt Göran Greider och gjorde egen tidning. Han är den enda människa som ägt en kombinerad dator och askkopp. Den storrökande Greider

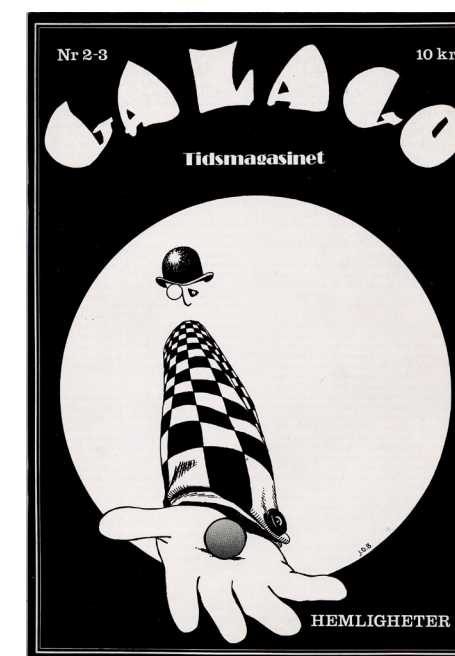
tömde aldrig koppen. Dess innehåll växte på höjden och bredden vecka för vecka och nådde till slut datorn som tog eld. Den fokuserade Greider fortsatte att skriva, röka, aska och fimpa som om inget hänt. Snacka om att brinna för sitt kall. Precis som vi som startade Galago gjorde.

Kerold Klang, 2010-03-19

Artikeltexten har varit införd i tidningen Galago (nr 100) 2010."

Galago nr. 1

Galago nr. 2

Galago nr. 3